

Het ronden van het Lauwersmeer

Peter Spierenburg

Kampeerweekend Lauwersmeer 25-27 augustus 2006

In het Lauwersmeergebied ben je niet zomaar. Met een reistijd van zo'n tweeënhalf uur ligt het eigenlijk buiten bereik van een dagtrip. Vandaar dat een aantal mensen het initiatief van Jelle van Dijk voor een kampeerweekend in dit gebied met beide handen aangreep. Het aanhoudende slechte weer deed de animo wel weer wat inzakken, maar uiteindelijk meldden zich in de loop van vrijdagmiddag en -avond van 25 augustus toch 12 kampeers. Zaterdag sloten er zich nog mensen aan die elders verbleven. Jelle had plek geregeld op de camping Lauwerszee, een rustige camping vlakbij één van de leuke vogelgebieden van het Lauwersmeer, het Jaap Deensgat.

Voor een deel van de groep was dit de eerste kennismaking met het Lauwersmeer en het plan was dus duidelijk. Zaterdag een rondje Lauwersmeer maken en alle gebiedjes één voor één af. De helft van de groep ging met de auto op stap, de andere helft verkoos de uitdaging van de fiets. In de loop van de dag bleek dat uiteindelijk niet heel veel verschil uit te maken. Beide groepen kwamen elkaar bij de opeenvolgende gebiedjes steeds weer tegen en beide groepen bleven droog. De fietsgroep was prettig verrast dat de buien steeds aan de andere kant van het meer vielen.

foto: Koene Vegter

Het rondje begon bij het Jaap Deensgat. Hier sta je aan de oostkant van het Lauwersmeer en heb je dus 's ochtends het beste licht. De kijkhut hier barstte bijna uit de voegen want ook een groep uit Harderwijk had het plan opgevat voor een kampeerweekend met dezelfde camping als

uitvalbasis. Desondanks werd hier veel gezien. Het water stond op deze plek opvallend laag waardoor de steltlopers tot dicht bij de hut te zien waren. De eerste 4 Reuzensterns van de dag werden gezien en de eerste Grote Zilverreiger. Met name de laatste bleek een vaste verschijning op de vogelplekken rond het meer te zijn. Bij het Jaap Deensgat ben je niet snel uitgekeken, er duikt steeds wel weer wat op. Op een paaltje verderop zat een Slechtvalk en een aantal keer joeg een Bruine Kiekendief de vogels op. Verder waren er hier over de honderd Lepelaars, een aantal Casarca's, Zwarte Ruiters, Kemphanen en vlogen er in de verte twee late Gierzwaluwen.

foto: Koene Vegter

De volgende stop was bij de Vlinderbalg, een dieper gedeelte van het Lauwersmeer en goed voor duikeendjes. Tussen de Kuifeenden waren hier enkele Tafeleenden te zien, maar Brilduikers konden we niet ontdekken. Bij het Oude Robbengat werd voor de eerste keer gerept van Temminck's Strandloper. Dit had meteen de aandacht van de groep: wat is dat voor bijzonder steltloper, die gaan we toch wel zien vandaag?! Uiteindelijk liet de Temminck's het hier toch afweten. Wel liet een groepje Bosruiters zich uitgebreid bekijken. Tussen de Brandganzen liep een drietal Keizersganzen. De keizerlijke entourage bleek te bestaan uit de nodige bastaards tussen Grote en Kleine Canadese en Brandganzen, dat heb je zo in die kringen. Een jagende Havik die wegdook in het Ballastplaatbos bracht ons allemaal weer bij de les. In de berm keken we naar de rijke vegetatie met onder andere Parnassia. De tocht ging vervolgens richting de wadkant. Helaas waren we te laat om nog iets van hoogwatertrek te zien en tot overmaat van ramp was ook het restaurantje op de pier dicht. Het zicht op de vissersvloten van Lauwersoog en Zoutkamp in de

haven met spectaculaire wolkenluchten op de achtergrond vergoedde echter veel. Na een lunch in één van de lokale vistenten vertrokken we richting de westkant van het Lauwersmeer en konden we met goed licht over de Ezumakeeg kijken. Hier lieten zich een aantal Baardmannetjes zien en zat het weer goed vol met eenden. Steltlopers waren er niet heel veel, maar mooi vooraan liepen bij elkaar een Bontbekplevier, een Zwarte Ruiter, een Bosruiter en jawel een Temminck's Strandloper. Het duurde even voordat iedereen dit minuscule strandloperje in de gaten had. Vervolgens was er de verbazing over de subtiele kenmerken die dit tot een Temminck's maakten. Vogelen tot in de finesses. Ook hier kwam weer een Slechtvalk langs en waren er Reuzensterns te bewonderen, waarvan één uitgebreid jagend vlak voor ons neus. Opmerkelijk was de Fuut die eerst een Paling ving en wegschrokte en vervolgens met een Snoekje van een centimeter of 20 boven water kwam. Ook deze verdween in het keelgat, waarna de vogel nog

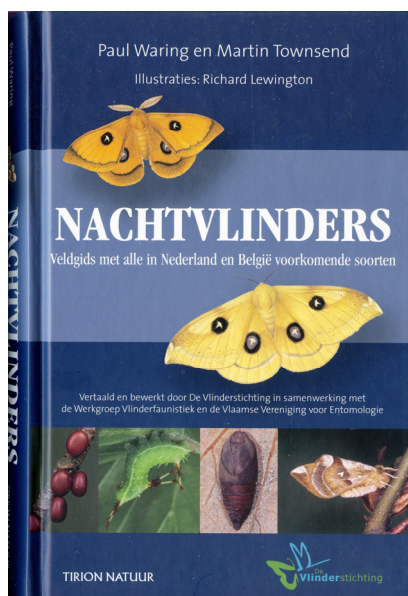
wel een poosje rare bewegingen bleef maken. Aan de zuidkant van de Ezumakeeg kon er nog een Kluut aan de lijst toegevoegd worden, waarna koers werd gezet richting de Kollumerwaard. In de ruige gebiedjes aan de zuidkant hiervan waren flink wat Buizerds en Bruine Kiekendieven te zien en ook een paar Paapjes, Roodborsttapuiten en een Tapuit. Zo werd terug in Vierhuizen uiteindelijk het Lauwersmeer gerond.

De volgende dag leverde nog wat leuke soorten op, maar die niet door iedereen werden gezien. Bij het Jaap Deensgat werd 's ochtends een Koereiger gezien en scharrelden er een Porseleinhoen en Waterrallen in de rietrand. Langs het wad waren twee Kleine Zilverreigers aanwezig. De totale soortenlijst kwam op 108 vogelsoorten voor het weekend. In de loop van de ochtend ging iedereen weer zijns weegs. Al met al een geslaagd kampeerweekend!

Nieuw in de Jan Verwey Bibliotheek

Jelle van Dijk

Paul Warring & Martin Townsend 2006.
Nachtvinders, veldgids met alle in Nederland en België voorkomende soorten. Tirion Natuur. 415 p. Prijs € 39,95.

Dit boek is een vertaling en bewerking van het tot nu toe beste boek over West-Europese nachtvinders, namelijk *Fieldguide to the Moths of Great Britain and Ireland*, gepubliceerd in 2003. Voor de Nederlandstalige uitgave werden door Richard Lewington enkele tekeningen toegevoegd, waardoor nu in het boek van elke in Nederland en

België waargenomen nachtvlinder ten minste één afbeelding is te vinden. Het bijzondere van de tekeningen van Lewington is, behalve dat ze zeer nauwkeurig zijn, dat zijn vlinders in ruststand zijn afgebeeld.

Maar al te vaak worden nachtvinders afgebeeld zoals ze vliegen en opgeprik in verzamelingen zijn te zien, namelijk met de voorvleugels naar voren zodat ook de ondervleugels kunnen worden gezien. Nachtvinders zien we echter vrijwel altijd in ruststand met de bovenzvleugels over de ondervleugels heen gevouwen.

Voor de Nederlandse bewerking werd dankbaar gebruik gemaakt van de kennis die aanwezig is bij de Nachtvlinderwerkgroep van de Vlinderstichting, de Werkgroep Vlinderfaunistiek en de Vlaamse Vereniging voor Entomologie. Hierdoor kon bijvoorbeeld de informatie over vliegtijd en waardplanten worden aangepast aan de Nederlandse en Belgische situatie.

Het heeft heel lang geduurd voordat er een goed boek over onze nachtvinders verscheen. Na het standaardwerk *Onze Vlinders* van D. Ter Haar uit 1911, waarin zowel dagvlinders als de macronachtvinders werden beschreven en afgebeeld, was er eigenlijk geen enkel boek over nachtvinders meer verschenen. Het werd dus hoog tijd dat de Vlinderstichting eens iets in die richting ondernam, te meer omdat er in 2005 voor het eerst een Nachtvlinderavond werd georganiseerd. Vermoedelijk was het grote succes van dit nieuwe fenomeen het laatste duwtje dat nodig was om een